

Posudek diplomové práce

Bc. Tereza Vůchová: *České překlady románu Zauberberg od Thomase Manna*

Posuzovaná diplomová práce má teoreticko-empirický charakter a řešitelka analyzuje genezi a recepci románu *Der Zauberberg* (1924) z pera Thomase Manna v německojazyčném prostředí a také reakci českého čtenáře na překlad tohoto díla, které se dočkalo pěti různých verzí a vyšlo pod názvem *Kouzelný vrch* (1930, 1935-1936, 1958, 1975) nebo *Čarovná hora* (2016).

V teoretické části se T. Vůchová zabývá třemi translatologickými fenomény, a to překladovými normami a konvencemi (Levý, Toury), metatexty, respektive paratexty (Popovič, Genette) a makro- i mikrostylistickými posuny (Popovič), které jí posloužily jako východisko pro materiálový výzkum. Také zmiňuje popisný a symbolizující název literárního díla (Levý). Nicméně kapitola věnovaná překladatelským normám (str. 9-10) je co do rozsahu velmi skrovná, a to v porovnání s částí věnovanou posunům na makro- a mikrorovině (str. 13-18). Zde si kladu otázku, jestli je opravdu nutné rozebírat v teoretické části právě makrorovinu, když v empirické části diplomantka zkoumá pouze stylistické posuny na mikrorovině. Řešitelka vychází z předpokladu, že se jednotlivé překlady budou lišit s ohledem na jazykovou normu (str. 7 a 9). Bylo by tedy záhodno čerpat např. z Levého *Českých teorií překladu* (1957) a pokusit se konkrétněji popsat normy právě v těch obdobích, která jsou pro studentčin výzkum relevantní (30. a 70. léta 20. stol., srov. Řeřichová 2017). Má připomínka k teoretické části práci se týká interpretace sekundární literatury, místy působí jako „výpisky“ z četných sekundárních zdrojů.

V empirické části se řešitelka nejprve soustředí na německý text (krátce představuje Manna a jeho dílo, následuje popis recepce originálu v německojazyčném prostředí, dále se věnuje textu českému (představuje krátké medailonky všech překladatelů; u Slezáka, vezmeme-li v potaz význam této osobnosti, by bylo vhodné uvést více údajů).

Metodologickou inspiraci čerpá diplomantka především z československé translatologie: překlad názvu literárního díla (Levý 1963), zde jen poznámku, že podobná zjištění se uvádí duplicitně (str. 36 a 64), a také Popovič (1975, 1983) a jeho stylistické posuny na mikrorovině, které se osvědčily jako zcela adekvátní a užitečný nástroj právě pro translatologickou analýzu – stěžejní část diplomantčina empirického výzkumu. Jen je poněkud matoucí zmínka o Popovičově typologii a posunech jako metodologickém nástroji na str. 13-14, toto vysvětlení by se hodilo spíše do kapitoly na str. 42, kde začíná vlastní analýza. Makroanalýza paratextuálního materiálu pak vychází z Genetta (1982, 1987, 1997) a jeho teorie peritextů a epitextů. Zde bych ráda vyzdvihla čas, který diplomantka strávila v knihovnách při hledání a získání archivního materiálu (recenze, jednotlivé verze překladu). Avšak ne všechny informace z prologů a doslovů (např. Slezák) autorka vstřebala a interpretačně využila v textu práce. Přínosné by jistě bylo, kdyby studentka recenze a dobové zprávy z tisku zahrнула do příloh práce, což lze ale spíše považovat za chybu vedoucí práce, která na tuto skutečnost měla diplomantku dostatečně upozornit.

Jak je patrné již z názvu předkládané práce, jako materiál posloužil T. Vůchové Mannův román *Der Zauberberg* a jeho české překlady. Oceňuji, že řešitelka zcela příhodně podrobila analýze excerpty z různých částí knihy, komentáře k jednotlivým ukázkám jsou adekvátní, jen pozor na terminologickou jednotnost (např. str. 63 výrazové ochuzování a oslabování; z hlediska

konzistence by bylo dobré zvolit buď trojici zesilování, shoda, zeslabování, nebo naopak jejich podtypy typizaci, individualizaci, substituci, změnu, nivelizaci či ztrátu). Rovněž se domnívám, že translatická analýza je velmi rozsáhlá. Studentka ani neopomíjí překlad vlastních jmen (str. 65 *Hans vs. Jeník*), nabízí se tedy, aby tuto problematiku zmínila i v teoretické části.

Diplomantka původně zamýšlela vyzpovídat Vratislava J. Slezáka, nicméně nakonec od tohoto záměru upustila, neboť, jak mi sama vysvětlila na konzultacích, potřebné informace našla v rozhovorech s ním publikovaných v tisku. I tak si myslím, že setkání s tímto předním českým překladatelem a germanistou by mohlo obohatit tuto práci (i diplomantku samotnou).

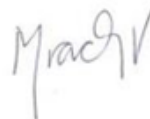
V závěru práce pak řešitelka shrnuje zjištěné poznatky a pokouší se nastínit obecné závěry. Kladně hodnotím také skutečnost, že se zamýšlí i nad možnými směry budoucího bádání.

Diplomová práce má jasnou strukturu, po stylistické stránce bohužel některé pasáže neodpovídají požadavkům odborného stylu, některá tvrzení nejsou doložena sekundární literaturou (např. str. 67 *Ačkoliv obecně panuje názor, že kvalita překladů po roce 1989 obrovsky klesla, ...*). Po formální stránce najdeme v práci i několik prohřešků týkajících se interpunkce, případně názvy některých periodik nejsou jednotně všechny kurzívou.

Na závěr jen podotýkám, že Tereza Vůchová zažila na ÚTRL FF UK celou řadu peripetií týkajících se diplomové práce (změna původního tématu i vedoucí práce) a byla nucena finalizovat text své stávající závěrečné práce pod časovým tlakem.

Na základě výše uvedeného doporučuji diplomovou práci k obhajobě a předběžně ji hodnotím „velmi dobře“ až „dobře“, přičemž o konečné známce rozhodne vlastní obhajoba.

V Praze 20. ledna 2019

PhDr. Mgr. Petra Mračková Vavroušová, Ph.D.
vedoucí práce